

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno a příjmení diplomanta: Ondřej Nikl

Téma práce: Trestněprávní odpovědnost za šíření protiprávního obsahu v prostředí internetu

Rozsah práce: 73 stran (86 stran včetně obsahu, seznamu literatury, abstraktu a dalších povinných součástí)

Datum odevzdání práce: 30. 6. 2022

Vedoucí diplomové práce: prof. JUDr. Bc. Tomáš Gřivna, Ph.D.

Oponent diplomové práce: JUDr. Jiří Krupička, Ph.D.

Míra podobnosti dle kontroly na plagiáty: 4 %

Míra podobnosti dle kontroly Turnitin: 30 %

- 1. Aktuálnost (novost tématu):** Diplomant si pro svou práci zvolil téma kyberkriminality zaměřené na šíření škodlivého obsahu (pornografie a tzv. hate crimes). Jedná se o téma mimořádně aktuální, jež je v českém prostředí stále nedostatečně zpracováno, nakolik význam (a závažnost) kriminality v kyberprostoru neustále roste. Právo přitom většinou dokáže reagovat na kriminalitu spojenou s informačními technologiemi až se značným zpožděním, a navíc nedostatečně. Na tomto podkladě se tak otevírá dostatečný prostor pro originální zpracování tématu, jehož význam může značně přesahovat obvyklou úroveň diplomových prací v oboru právo, popř. kriminologie.
- 2. Náročnost tématu na**
  - a. Teoretické znalosti**

Autor v diplomové práci prokázal ještě dostatečné teoretické znalosti zejména z trestního práva hmotného a kriminologie.
  - b. Vstupní údaje a jejich zpracování**

Diplomant rovněž prokázal dostatečnou orientaci v odpovídajících materiálech a dokázal oddělit pro jeho práci podstatné zdroje od těch nepodstatných. Musel (měl) vycházet zejména z odborných článků a monografií, a to jak zahraniční, tak tuzemské provenience.
  - c. Použité metody**

Při vytváření své práce autor používal standardních vědeckých metod typických pro danou problematiku, tedy zejména analýzu a komparaci cizích textů a popisnou metodu.
- 3. Kritéria hodnocení práce:**
  - a. Splnění cíle práce a samostatnost při jejím zpracování**

Autor hned v úvodu (relativně široce) vytyčil za cíl „zmapovat problematiku extremismu na internetu, provést analýzu jeho trestněprávní regulace a trestní odpovědnosti za „lajkování“ příspěvků na sociálních sítích. Lze konstatovat, že ve své práci takto široce a obecně stanovených cílů ještě dosáhl, a to samostatně a způsobem, který odpovídá minimálním požadavkům na obdobný druh vědecké práce.

b. Formální členění práce a její logická stavba

Předložená práce splňuje po formální stránce všechny požadavky. Celkově i s přílohami je vypracována na 86 stranách, přičemž vlastní text včetně úvodu a závěru obsahuje 73 stran. Nechybí abstrakt v českém a anglickém jazyce i seznam klíčových slov.

Text sám je přehledně strukturován do 4 kapitol, které se dále člení na jednotlivé podkapitoly. Takto pojatou strukturu autor doplnil úvodem a synergickým závěrem, což odpovídá obvyklému způsobu vnitřního dělení diplomových prací, nicméně neobvyklé (a poněkud matoucí) je očíslování úvodu a závěru jako kapitoly, takže ve skutečnosti první kapitola (vymezení pojmů) není očíslována jako první, ale jako druhá atd. První kapitola (označená tedy číslem „2“) definuje (z mého osobní pohledu a s ohledem na zvolené téma) zcela zbytečně základní pojmy jako „počítač“, „internet“, „kyberprostor“ apod. Následuje kapitola sice nazvaná „typologie základních kybernetických trestných činů“, avšak neobsahující ani žádnou typologii kyberzločinů (z kriminologického hlediska), ani trestných činů jako takových, nýbrž v krátkosti představuje vybrané jiné než pod zvolené téma spadající kyberzločiny (hacking, phishing, porušování autorských práv...). Důvod zařazení této kapitoly s takovým obsahem pak oponentovi zcela uniká, zejména když práce má více jak dostatečný rozsah. Třetí kapitola (označená jako čtvrtá) již pojednává o šíření pornografie na internetu, byť se až příliš věnuje pornografii samotné, stejně jako její výrobě a držení). Poslední kapitola, v níž leží těžiště práce, se pak zaměřuje na extremismus, trestní odpovědnost za jeho šíření a lajkování extremistických příspěvků na sociálních sítích. Diplomant tak pro svou práci zvolil sice logickou strukturu, kdy ve svém výkladu postupuje od obecného ke konkrétnímu, což obvykle napomáhá lepšímu pochopení ze strany čtenáře, avšak reálně se příliš věnuje obecnému a málo konkrétnímu. Oponent tak musí práci vytknout určitou rozvleklost, kterou lze přirovnat k cestě z Prahy do Brna přes Varšavu...

c. Práce se zdroji (včetně využívání cizojazyčných zdrojů a citací):

Autor s ohledem na zvolené téma zvolil ještě snad dostatečný, avšak nikoliv reprezentativní okruh pramenů, když z pohledu oponenta si s jejich hledáním nedělal velkou práci. Z práce lze vysledovat, že vycházel z relativně rozsáhlé monografie V. Smejkal (Kybernetická kriminalita), z pohledu oponenta však do značné míry rezignoval na vyhledání zahraničních ryze odborných (tedy nikoliv popularizačních) článků, jichž lze najít (i dálkově) opravdu velké množství. I v případě českých odborných článků a monografií nelze říci, že by diplomant vycházel z dostatečného množství, když vyjma uvedené monografie Smejkal se přímo problematice šíření nelegálního obsahu v internetu věnují snad 3, zbytek se zaměřuje např. na samotnou pornografii či zločiny z nenávisťi. Nedá se proto říci, že by diplomant vycházel z výrazně velkého množství pramenů. Autor správně v práci rozlišuje mezi citací a parafrází. Diplomant rovněž správně odkazuje na internetové zdroje, u kterých uvádí kromě kompletní webové adresy i datum zobrazení. Autor v práci využíval citační zkratku „tamtéž“, nikoliv však důsledně (srov. např. pozn. č. 79 a 80). Přehlednosti odkazů na prameny by ovšem ještě více prospělo, pokud by diplomant používal také citační zkratku „op. cit.“, resp. „cit. dílo“.

d. Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Hloubka autorem provedené analýzy tématu se jeví s ohledem na rozsah práce jako ještě dostačující, byť (jak vyplývá i ze shora řečeného) působí poněkud povšechně, jako by si autor neujasn timer, zda se chce věnovat kyberkriminalitě obecně (pak by ovšem musel změnit téma práce), nebo šíření závadného obsahu anebo přímo jen hate crimes v prostředí internetu. Proto se zdánlivě věnuje všemu, přebíhá od kriminologických k trestněprávním aspektům, aby se zase vracel, přičemž žádnou část nerozebere opravdu důsledně a podrobně (na to ostatně ani nemohl mít s ohledem na očekávaný rozsah práce a její pojetí

prostor). Ona určitá povšechnost zjevně pramení i z vytýkaných nedostatků v použitých zdrojích, v nichž se nadměrně vyskytují novinové a zcela nevědecké internetové články (k tomu srov. celou kapitolu 3), aniž by se jednalo jen o zdroje příkladů z praxe, v nichž je jejich použití pochopitelné. Oponent se tak nemůže zbavit dojmu, že předkládaná práce představuje tak trochu promarněnou příležitost. Na druhou stranu lze v práci vyzdvihnout, že autor se nebojí k vykládané problematice zaujmout své vlastními názory, jež jsou obvykle logicky odůvodněny. Svěže pak (jako jedna z mála) působí podkapitola ohledně „lajkování“. Škoda jen, že se tomuto tématu autor nevěnoval více na úkor obecného pojednání o pornografii nebo extremismu...

e. Úprava práce (text, grafy, tabulky)

Úprava práce je na dobré úrovni. Členění do jednotlivých kapitol a podkapitol je přehledné a logické. Práce s poznámkovým aparátem je rovněž na požadované úrovni. Autor s ohledem na charakter a popisnost práce nevyužíval příliš statistická data ani grafy či tabulky jako prvek názornosti.

f. Jazyková a stylistická úroveň

Autorský text diplomanta je z pohledu oponenta relativně čtivý, byť se blíží spíše novinářskému způsobu sdělování informací než jakkoliv vědeckému. Diplomantův projev je ovšem na dostatečné stylistické úrovni, který je i pro laického čtenáře srozumitelný. Práce není prosta gramatických chyb (a to i hrubých ve shodě přísudku s podmínkem – např. na str. 61 „byli chráněni skupiny“), kterých však není výrazně velké množství. Naopak strašidelným jazykem ovšem trpí hned úvod práce.

4. Konkrétní připomínky oponenta k práci

- Oponent měl v některých pasážích zejména u definic pojmů pocit, že autor nedostatečně cituje zdroj, ačkoliv definici sám pravděpodobně nevymyslel, popř. zdroj uvádí až po několika odstavcích (srov. např. podkapitolu 2.1.3 a odkaz na sociální inženýrství u phishingu).
- Oponent nevidí žádný smysl dělit pornografii na „prostou, tvrdou a dětskou“, jak s odkazem na blíže neoznačené „nejčastější dělení, s nímž se lze setkat“ činí autor na str. 28, neboť takovéto dělení postrádá jednotné kritérium, takže je k ničemu. Podle oponenta je třeba dělit pornografii jednak na tvrdou a měkkou („hard core“ a „soft core“), jednak na heterosexuální, homosexuální, skupinovou a parafilní a jednak na legální a nelegální. Nelze však (z hlediska smysluplnosti klasifikace) tyto směřovat.
- Tvrdá (hard core) pornografie opravdu nemá definici v § 191 odst. 1 TZ, jak uvádí diplomant (a někteří jiní autoři) na str. 28, nýbrž je tam maximálně definovaná sadomasochistická a zoofilní pornografie, tedy případy u nás (vedle dětské) trestné parafilní pornografie.
- sodomie nemusí být jen styk se zvířetem, jak míní autor na str. 28 (navíc bez odkazu na pramen), ale (zejména historicky) se jednalo o jakýkoliv obecně neakceptovaný pohlavní styk (např. anální styk, obzvláště mezi muži).
- výklad o jednotlivých skutkových podstatách v kapitole 5.4 má jen velmi málo vztah k šíření závadného obsahu na internetu, ale je spíše zjednodušeným komentářem těchto trestných činů.
- Závěr vyznívá poněkud do ztracena, oponentovi chybí konkrétní návrh de lege ferenda.

5. Celkové zhodnocení a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Lze uzavřít, že předložená práce sice vykazuje určité nedostatky, které významně snižují její hodnotu, přesto má oponent za to, že ji lze doporučit k obhajobě, byť jde o práci spíše průměrnou až lehce podprůměrnou.

Z toho důvodu doporučuji předloženou práci k obhajobě.

Při ústní obhajobě by diplomant měl zodpovědět tyto otázky:

1. Posuďte trestní odpovědnost osoby používající „lajkování“ extremistických příspěvků v případech, kdy tak činí za účelem, aby se jí častěji zobrazovaly příspěvky autora „lajkovaného příspěvku“, popř. naopak aby se „lajkovaným osobám“ zobrazovaly příspěvky „lajkující osoby“.
2. Blíže odůvodněte a obhajte svůj názor, že by trestní odpovědnost za „lajkování“ měla nastoupit až při opakovaném jednání.

V případě úspěšné obhajoby navrhuji práci hodnotit klasifikačním stupněm: **3**

V Praze dne: 21. 9. 2022

JUDr. Jiří Krupička, Ph.D.
oponent diplomové práce